

11. Köylülük ve devrim

Köyler devrimin girdabına çekiliyor

Ayaklanan kasabalar asi askerlerle birlikte kırsal alanı harekete geçirdiler.ubat Devrimi'ni izleyen ilk birkaç hafta içinde kırsal alan hemen tamamen sessizlik içinde kalmıştı, ancak durum uzun süre bu şekilde devam edemedi.

Devrimin hayaletinden korkuya kapılan toprak adaları pek çok yerde ilkbahar ekimine başlamadılar. Gelecek kaygısına düperek Rusya'nın her yerinde topraklarının telâh içinde -zengin köylülere ya da yabancılarla- satmaya başladılar. Bu gelişmenin farkında olan köylü kitlesi huzursuzluk duymaya başladı. Nitekim köylülerin hızla yaygınlık kazanan ilk talebi tüm toprak satışlarının durdurulmasıydı. Sukhanov, köylü delegelerden birinin gözyaşları içinde bakanlardan toprak satışının yasaklanması için bir yasa çıkarılması ricasında bulunduğunu böyle anlatıyor:

[Heyecan ve tedirginlikten beti benzi atmış Kerenski daha fazla dayanamayarak köylünün sözünü kesti.

"Evet, evet, bunu yapacağız. Geçici Hükümet bu yolda adımlar atmaya başlamış bulunuyor. Onlara ortada kaygılanacak bir şey olmadığını söyle. Hükümet ve ben bu konuda üzerimize düşen görevi yerine getireceğiz.

Ne var ki, bakanın bu teminatlarından kuşku duyduğu açıkça görülen delegasyon üyelerinden biri, söz konusu yasanın çıkarılması konusunda uzun zaman önce söz verildiği halde hiçbir şeyin yapılmadığını hatırlatmaya çalıştı. Diğerlerinin bu delegeyle aynı duyguları paylaştıkları çok açıktı. Kerenski öfkeden küplere bindi ve ayağının kızgınlıkla yere vurarak onları azarlamaya başladı:

"Bunun yapılacağını söylemişem yapılacak demektir! Ayrıca bana böyle püpheyle bakmanınızın gereği de yok!"

Söylenenler kelimesi kelimesine buydu -Kerenski haklıydı, küçük köylüler halkın bu ünlü bakanına püpheyle bakıyorlardı."(1)]

Delegelerin sabrı giderek tıhıyordu. Riazzan yakınlarındaki bir köyden gelen köylüler bunu söylüyorlardı:

"İyi ama devrimin üzerinden altı hafta geçmiş bulunuyor ve henüz dedişen hiçbir şey yok."(2)

Merkezi Toprak Komitesi'nin Temmuz başlarındaki ikinci oturumunda, Nijni-Novgorod vilayetinin temsilcisi, köylüler arasında tek bir konunun konuşulduğunu bildirdi: "Beklemekten bıktık, üç yüz senedir bekliyoruz ve iktidarı fethetmiş olduğumuz bu gün artık daha fazla beklemek istemiyoruz."(3)

Muhafazakar gazete Russkaia Volia'nın 4 Mayıs tarihli sayısında, Tüm Rusya Köylü Kongresi delegeleri üzerindeki hakim ruh hali bu şekilde tasvir ediliyordu:

["Tüm sınıflar devrimin semeresini toplarken hala kendi payına düşecek olanı bekleyen yalnızca köylüler olması, köylüler adına konuşan delegelerin başta gelen şikâyetini oluşturuyor. Kendilerinden kurucu meclis toplanıp toprak sorununu bir çözüme kavuşturuncaya kadar beklemeleri istenenler yalnızca köylüler.

"Biz böyle düşünmüyoruz" diyorlar. "Nasıl diğerleri beklemedilerse biz de beklemeyeceğiz. Pimdi ve derhal toprak istiyoruz."(4)]

Köylüler düşündüklerini dile getirmekle yetinmeyip harekete geçtiler. Mart'ın sonlarından itibaren, toprak adalarına ait mülklerin köylülerin tecavüzüne uğradığına ilişkin haberler gelmeye başladı.

Mujikler (Rus köylüleri) boş arazilere el koymaya başladılar. Bundan sonra, kendi yaptıkları dövülmüş ekin yığınlarını ele geçirmeye giriştiler. Bunları toprak adalarına ait araç gereçlere el konulması izledi. Yarı-serflik esasına dayalı sömürü yöntemlerinin özellikle derin köklere sahip bulunduğu ve köylülerin yoksulluğunun en üst düzeylere erişmiş olduğu bölgeler hareketin başını çekiyorlardı.

Geçici Hükümet'in oluşturduğu Merkezi Toprak Komitesi tarafından toplanmış istatistikler, kırsal hareketin Avrupa Rusyasının çeşitli gubernia'larındaki durumunu somut biçimde gösteriyor. Bunlar, ortaya çıkmış köylü ayaklanmalarının sayısına göre altı gruba ayrılıyorlar. Olonets, Vologda, Iaroslavl, Viatka ve Ural oblastı (tağra idaresi), Estland, Kovno, Grodno ve Kavkaz'a bağlı gubernialar, 10 ya da daha az ayaklanma olayının görüldüğü birinci ve en altta yer alan grubu oluşturuyorlar. İkinci grup 11 ile 25 arasında dedişen sayıda ayaklanmanın görüldüğü Moskova, Vladimir, Kostroma, Perm, Astrakhan, Kazak Don'u oblastı ve Tauride gubernialarından oluşuyor. 26 ile 50 arasında ayaklanmanın yaşanmış olduğu Lifland, Petrograd, Novgorod, Tver, Kaluga, Nijni-Novgorod, Ufa, Kharkov, Ekaterinoslav, Bessarabia, Podolia, Volynia ve Vilna guberniaları üçüncü grubu teşkil ediyorlar. Dördüncü grupta 50 ile 75 arasında dedişen sayıda ayaklanmanın görüldüğü Vitebsk, Smolensk, Orlov, Poltava, Kiev, Kherson, Saratov ve Orenburg guberniaları yer alıyor. 76 ile 100 arasında dedişen sayıda ayaklanmaya sahne olan Minsk, Tula, Kursk,

Voronezh, Tambov, Penza, Simbirsk gubernialarý beþinci grubu oluþturuyorlar. Nihayet, sonuncu ve en üstte yer alan altýncý grupta 101 ya da daha fazla ayaklanmanýn görüldüdü Pskov, Mogilev, Riazan, Kazan ve Samara gubernialarý yer alýyor. (5)

Aþaðýdaki tabloda da görülebileceði gibi, köylüler tarafýndan gerçekleştirilen tecavüzler çarpýcý bir þeklide artýþ gösteriyor:

	Mart	Nisan	Mayýs	Haziran	Temmuz	Aðustos	Eylül
Toprak gaspý	2	51	59	136	236	180	103
Aðaç kesme ve kereste hýrsýzlyðý	12	18	19	71	112	69	96
Araç gereç hýrsýzlyðý	?	10	7	71	92	32	27
Toplam	17	204	259	577	1.122	665	6286

Ayrýca yýkýlan malikanelerin sayýsýnýn da hýzla artýþ kaydetmiþ olduðunu görüyoruz:

Mart	12
Nisan	21
Mayýs	25
Haziran	22
Temmuz	27
Aðustos	35
Eylül	106
Ekim	2747

Ekim ayýna yaklaþýldýkça köylülerin yasadýþy eylemleri giderek þiddetlendi. Toprak aðalarýnýn mülklerine karþý giriþilen saldýrylar Ağustos'tan Eylül'e girilirken yüzde 30 artýþ gösterdi; bu oran Ekim ayýnda yüzde 43'e týrmandý.

Eski Rusya'yý oluþturan 624 bölgeden 482'si Ağustos'ta büyük toprak aðalarýna karþý giriþilen þiddetli saldýrylara sahne oldu; bu saldýrylarýn sayýsý Eylül'de daha da yüksekti. Dahasý, bu karþýlýklar yalnızca sayýsal artýþ kaydetmekle kalmayýp giderek yaygýnlaþtýlar -Ekim ayýnda görülen þiddet eylemleri, Þubatla Eylül aylarý arasýnda kalan bütün bir dönemde görülmüþ olan þiddet eylemlerinin toplamýnýn yarýsý kadardý. Yaz mevsiminin sonlarýna doðru ve sonbahar süresince malikaneler birbiri ardýna ateþe verildi. Saðcý gazete Novoe Vremia, 3 Ekim tarihli sayýsýnda aþaðýdaki öyküyü anlatýyordu:

["Gazeteler her gün köylerde yaþanan tüyler ürpertici vahþet haberleriyle dolup taþýyor. Anarþi ortamýnda, özel mülk sahiplerinin topraklarýný ele geçirmek propagandadan etkilenmiþ kitleleri tatmin etmeye yetmiyor. Bunlar ayrýca iþçileri yerlerinden uzaklaþtýryyor, aðaçlarý kesiyor, ekinleri mahvediyorlar. Anarþiyle mücadelede doðal olarak kimsenin ciddiye almadýðý çadırlarda bulunmakla yetinen Geçici Hükümet'in bu duruma karþý koymuyor olmasý, topraðý gasp etme telaþýndaki kitlelerin giriþtiði gerçek bir yýkýmla sonuçlanmýþ bulunuyor. Çeþitli tarýmsal yatýrymlar tamamen iþe yaramaz hale getiriliyor. Þimdiye kadar gerçek bir katliam olarak da nitelenebilecek saldýrylardan canýný kurtarmayý baþarabilmiþ olan mülk sahipleri ve bunlarýn yanlarýnda çalyþtýryýkları insanlar mülklerini yazgýlarına terk ederek þehirlere kaçýyorlar." (8)]

Vlast Naroda adlý gazete ayný gün þunlarý yazýyordu:

["Vahþet dalgalarý daha da yükseliyor. Bu dalgalar tüm Rusya'yý istila altýna alma, Rus devletinin yýkýmýnýn yol açtýðý kaostan geriye ne kalmýþsa onlarý da süpürme, büyük Rus devrimini karmakarýþýk, kanlý bir boðuþma haline getirme tehditinde bulunuyor. Pomeþçikilerin (Toprak aðalarýnýn) alev alev yanan mülklerinin kýzýllýðý Kýrsal Rusya'yý sarmalýna almýþ bulunuyor. Örnek teþkil eden tarýmsal iþletmeler yýkýma uðratýlýyor. Ülkenin üretici güçleri ölüyor. Köylüler kurucu meclisi beklemeden topraklara el koyuyorlar ve tüm ulusun egemenlik haklarýný çidneyerek ulusal serveti yýkýma uðratýyorlar. (9)]

Hükümetin sürüncemede býraktýðý iþler

Geçici Hükümet, iktidara geldikten kýsa bir süre sonra, 19 Mart'ta, tarým reformunun yapılmasý tasarlanan acil bir hedef olduðunu bildirdi. Ayný zamanda þu açýklamada bulunuldu:

["Toprak sorunu toprağa (keyfi biçimde) el koyarak çözülemez. Biddet ve soygunculuk, ekonomik ilipkiler alanındaki en kötü ve en tehlikeli vasıtalardır. Toprak sorunu halkın temsilcileri tarafından çıkarılacak yasalar sayesinde çözüme kavuşturulmalıdır.

Bir toprak yasaının uygun bir düzenlemeyle meclisten geçirilmesi, ciddi bir hazırlık çalışması yapılmadığı taktirde olanaksızdır: materyallerin toplanması, toprak rezervlerinin kaydedilmesi, taşınmaz malların bölünümü (hususunun belirlenmesi), toprağın kullanımının koşulları ve biçimleri, vesaire.

Geçici Hükümet, yukarıdaki hususları esas alarak bunları kararlaştırdı:

1. Toprak sorunuyla ilgili hususların ayrıntılarıyla ele alınarak bu konuda bir hazırlık girişiminin aciliyetinin kabulü.

2. Bu görevin yerine getirilmesi için Tarım Bakanlığına verilmesi.

3. Öngörülen amaçla ilgili olarak Tarım Bakanlığı bünyesinde bir Toprak Komitesi oluşturulması.

4. Tarım bakanından, mümkün olan en kısa zamanda, böyle bir komitenin oluşturulması ve bu çalışmanın tahmini olarak ne kadarlık bir sermaye gerektirdiği hususlarıyla ilgili olarak hükümete bir plan sunmasının istenmesi."(10)]

Buna göre, olması gereken şey kitlelerin harekete geçmesi değil, hükümet bürokratlarının konuyla ilgili olarak bilgi toplamaları idi!

Hükümet bu beyanattan bir ay sonra, 21 Nisan'da toprak sorunuyla ilgili bir bildiri yayımladı:

["Ülkemizin en önemli sorununu -tarım sorunu- uygun biçimde ve nihai olarak çözüme kavuşturabilecek olan tek merci evrensel, ehit, doğrudan ve gizli. oylamayla seçilmiş olan kurucu meclistir. Ancak, bu konuda bir karar alınmasını mümkün kılabilmek için, kurucu meclise sunulmak üzere nüfusun toprak ihtiyacıyla ilgili olarak tüm bölgelerden bilgi toplanması ve toprak örgütlenmesi üzerine yeni bir yasanın hazırlanması zorunludur.

Yerel halkın kurucu meclisin kararını beklemeden toprak sisteminin yeniden örgütlenmesi için kendi üzerine almasıyla ortaya çıkan muazzam felaket ana vatanımızın tehdit ediyor. Bu tür keyfi eylemler, topyekün yığın tehlikesini beraberinde getiriyor."(11)]

Bir tarihçi bunları yazıyor:

["Eğer köylüler meseleyi kendi kendilerine halletme yoluna gitmek yerine kurucu meclisin bir program dahilinde gerçekleştireceği düzenlemeleri beklemiş olsalardı bile, en azından bu düzenlemeler yapılmaya kadar geçecek zaman içinde durumlarının biraz düzelterek ve tüm ağırlığı kendi omuzlarına binen savaşın yükünü hafifletecek bazı önlemlerin alınmasını talep edeceklerdi. Öte yandan, köylüler, aradan geçecek zaman içinde mülk sahipleriyle küçük alıcılar veya kamulaştırmayı öngören yeni yasal düzenlemeden muafiyet talep etme konusunda daha avantajlı bir konuma gelecek olan yabancılar arasında yapılacak yasal veya hayali anlaşmalarla köylülere tahsis için oluşturulacak toprak fonunun küçültülmeyeceğinden tamamen emin olmak istiyorlardı."(12)]

Sosyalist devrimcilerin lideri olan tarım bakanı Victor Çernov bunu -kurucu meclis toplanıp meseleyi görüşmeden önce toprak satışının yasaklanması- yapmak niyetindeydi. Ancak, toprağı bir meta olarak pazardan çekerek toprak mülkiyetinde statükoyu olduğu gibi koruma girişimleri bu için çok güç olduğunu ortaya çıkardı. Bakan, toprağın alım satımının yasaklanması halinde toprağın değerinin azalacağını, bunun bankaların kredi sistemlerinde bir zayıflamaya yol açarak küçük yatırımcıların tasarruflarını tehlikeye düşüreceğini öne süren iş alemini karşısında buldu. Belirtmeye gerek yok ki, Kadetler önerilen önlemlere sert bir muhalefet göstererek karşı çıktılar.(13) Kendisi de Tula vilayetinden gelen bir toprak adası olan Başbakan Prens Lvov da Çernov'a karşı cephe aldı. Bu düzeyde bir muhalefetle karşı karşıya kalan Çernov hazırladığı yasa tasarısını kabineden geçiremedi.

Bakan, ayrıca kurucu meclis nihai kararını açıklanmaya kadar tüm toprakları toprak komitelerinin idaresine vermek istedi. Çernov'un ihtiyaç duyulan yasal düzenlemenin sadece ilk adımı olarak nitelediği bir tedbir üzerinde böylesine gürültü koparılmış olduğuna bakılırsa, bu çok daha kapsamlı planın birinci koalisyon bakanlığı tarafından dikkate bile alınmaması olmasına şaşmamak gerekir.

Sadıcılar Ağustos sonlarında Çernov'u hükümetten çekilmeye zorladılar; Çernov'un ardılığı olan Tarım Bakanı sosyalist devrimci S. L. Maslov daha ılımlı bir yasa tasarısını hazırladı. Maslov'un tasarısı, istisnasız tüm toprakları toprak komitelerinin idaresine vermek yerine, sosyalist devrimcilerin Mayıs 1917'deki kongresinde talep edildiği gibi sadece köylülere kiralanan -yine köylülerin kendi araç gereçleriyle işlenmiş veya hiç işlenmemiş halde duran- toprakları yeni yasa tasarısının kapsamına alıyordu. Genel olarak, özel mülkiyete tabi olup mal sahibinin kendisine ait araç gereçlerle işlenmiş olan topraklar bu yasa tasarısından etkilenmeyecekti. Devlete ait topraklar toprak komitelerine bağlı fona aktarılırken, mahalli idarelerce kira karşılığında hisselere ayrılarak kiralanan topraklar bunun dışında tutuluyordu; bunun yanı sıra, muafiyet listesi uzman tarımcıların (bağcılık, bahçıvanlık vb.) yapıldığı topraklar ve -devlet mülkü kategorisine girmediği

sürece- kiliseye ait topraklarla iyiden iyiye pıpiriliyordu. Maslov'un yasa tasarısı zengin köylülere (kulaklar) dokunmuyordu; bunların ellerindeki artık toprak parti programı uyarınca ortak fon kapsamına alınacaktı. (14)

Köylünün alacağı toprak bile kendisine bedelsiz olarak verilmeyecekti. Yasa tasarısının 33. maddesi bunu öngörüyordu: "Kira bedeli, (Hazineye vs. giden çepitli kesintilerden sonra artakalan) bakiyeyi toprağın yasal sahiplerine aktaracak olan toprak komitelerine ödenecektir."

Maslov'un toprak yasa tasarısı Ekim ortalarına doğru bakanlar kurulunun önüne geldi. Ancak hükümetin düþmesi bu tasarının toprak yasa olarak geçerlilik kazanmasını önledi.

Sosyalist devrimcilerle menþeviklerin yasal bağıpıklık karpısındaki tutumları

Sovyet'in sosyalist devrimci ve menþevik liderleri Geçici Hükümet'in tarım politikasını sürekli desteklediler. Örneğin, Sovyet Yürütme Kurulu'nun günlük gazetesi Ýzvestiya'nın 26 Mart tarihli sayısında yayımlanan bir bağıyazıda þunlar ifade ediliyordu:

["Yalnızca köylülüðün değil, tüm Rus demokrasisinin çıkarları soylu sınıfın mülklerinin müsadere altına alınıp demokratik devlete devredilmesini gerektiriyor. Bundan bir ay önce 'Tüm topraklar halka!' talebi gerçekleşmesi mümkün olmayan bir düþ gibi görünüyordu.

Ancak, birkaç ay daha geçtikten sonra bu düþ de bir gerçeklik haline gelecek.

Halk tüm topraklara sahip olacak.

Ancak, toprakların halka devredilmesi, özgür Rusya'nın çıkarlarına bir zarar gelmemesi için tamamen bir düzen ve programa bağılı olarak gerçekleştirilmelidir." (15)]

Sosyalist devrimcilerin yayın organı Dyelo Naroda'nın 16 Mart tarihli sayısının bağıyazısında benzer görüşler dile getirilmiþti:

["Devrim haberlerinin köylere ulaşmasıyla birlikte kırsal alanın bazı bölgelerinde karışıklıklar ortaya çıktı. Sosyalist Devrimci Parti'nin oblast kongresinde, bazı köylerde köylülerin toprak sahiplerinin mülklerine el koydukları; eski hükümetin talimatlarını yerine getiren tarım uzmanlarına saldırıyı, hububat ve samanı yağmaladıkları, vb. ifade edildi.

SDP'nin bölgesel konferansı bu gelişmeleri değerlendirdikten sonra bu tür eylemleri şiddetle kınadı ve şu beyanatta bulundu: 'Şplenmiş. özel mülkiyet temelinde sahiplenilmiş toprakların kamulaştırılması, yalnızca halka toprak ve özgürlük bahşedecek olan kurucu meclis tarafından ve yasal araçlarla gerçekleştirilebilir.' Aynı karar Moskova İşçi Vekilleri Sovyeti'nde köylü temsilcilerin konferansından da geçti. Bu kararı ilan ediyordu: 'Vahşice girişilen saldırılara ya da toprağa keyfi olarak el konmasına müsamaha gösterilmeyecektir.'

Bizim partinin bu kararına başka bir şey eklememize gerek var mı?"]

Bağıyazı başındaki ifadelerle son buluyordu:

["Devrimin kutsallığı ve başarısının bekçileri olun! Bu büyük eseri keyfi idare ve şiddetin hükümranlığına dönüştürmeyin! Toprağın kamulaştırılmasıyla kişisel çıkar için ona el konulmasını birbirine karıştırmayın! Vahşice girişilen şiddet eylemlerine müsamaha göstermeyin!

Buna kalkışanlarla mücadele edin! Örgütlenin ve halka hem toprak hem de özgürlük verecek olan kurucu meclis seçimlerine hazırlanın!" (16)]

Bekle, bekle. Hükümetin ve arabulucuların köylülere söyledikleri yegane şey buydu.

Köylüler kurucu meclisi beklemeyi reddediyor

Çernov þunları yazıyor:

["Ne için bekliyorlardı? Kendilerine kurucu meclis için bekledikleri anlatıldı. Ne yazık ki, bu meclis gerginlik uyandıran bir biçimde düzenli olarak erteleniyordu. Doğrusu köylülerin kurucu meclisten nefret etmelerini sağlamanın bundan daha iyi bir aracı olamazdı.

Böylece, kurucu meclisi beklemeye gerek olmadığı ve toprağa derhal el koymak gerektiği fikrinin yaygınlaşması için uygun ortam yaratılmış oldu. Büyük Toprak Komitesi'nin ikinci oturumunda, Smolensk temsilcisi Sýçevski bölgesinde köylüler arasında konuşulanları şu şekilde dile getiriyordu: 'Köylüler kurucu meclis hakkında þunları söylüyorlar: Nicholas kurucu meclis olmadan tahtından indirildi; şu halde soylu sınıfın kökünü kurutup onu bu dünyadan def etmek kurucu meclis olmadan da yapılabilir.' Sorunla yakından meşgul olan bolşevikler köylüleri kıpırttılar: Köylüler bunu yapabilirlerdi. Yapmak zorunda oldukları yegane şey işçilerin ve köylülerin diktatörlüğünü kurmak ve devrimci kararnamelerin altına mührü vurarak 'üç beş saniye içinde' tüm sorunları halletmek idi." (17)]

Köylülerin üzerine asker salınıyor.

Hükümet, kırsal alandaki ayaklanmaları bastırmak için giderek artan oranda askeri güç kullanmaya başladı. 8 Nisan günü Hükümet bu açıklamada bulundu:

["Genel Kurmay'ın talep halinde kırsal kesimdeki karışıklıkların bastırılmasına katılmak için bölge komutanlarına askeri birlikler gönderme yetkisi vermenin bir gereklilik olup olmadığı sorusuyla ilgili olarak İçişleri Bakanı D. M. Pepkin tarafından hazırlanmış rapor.

Karar:

1. İçişleri Bakanlığının kırsal alanda bahçelere veya yurttaşların mülklerine karşı bu türden saldırgan girişimlerinde bulunulması halinde yerel halk komiteleriyle birlikte her türden yasal araçları kullanarak karışıklığın bastırılması sorumluluğunun kendilerine ait olduğunu bir genelge ile gubernia komiserlerine bildirmesi.

2. İçişleri Bakanlığının genel kurmayın bakanlıkta sorduğu soruyla ilgili olarak gerekli talimatnamelerin zorunlu hallerde bölgelerindeki ilgili askeri otoritelerle doğrudan ilişkiye geçme sorumluluğunu üstlenecek olan vilayet komiserlerine iletilmiş olduğunu genel kurmaya bildirmesi." (18)]

Bundan sonra, Genel Kurmay Başkanı olan General Kornilov, 'bütün savaş alanını kapsayan bir emir yayımladı:

["Ürünün tarım makineleriyle hasat edilmesine mani olunmasını,

Çiftlik hayvanlarına ya da araç gereçlere yasalara aykırı bir yoldan şiddete başvurulmak suretiyle el konulmasını yasaklıyorum.

Devlete veya özel bahçelere, ya da tarım işletmelerine ait topraklar üzerinde çalıştırılan savaş tutsaklarının, sürekli işçilerin veya göçmen işçilerin yasalara aykırı biçimde söz konusu topraklar üzerindeki çalışmalarını durdurmuş olmalarıyla ilgili olarak, savaş tutsaklarından işlerinin başına dönmelerini emrediyorum.

Sürekli ya da göçmen işçilerin daha önceden üzerinde karara varılmış ücretlerin arttırılması için baskı yapmalarını,

Tohumlara, topraktan kaldırılmış hububata, ot ve samana zor yoluyla el konulmasını,

Ürünün hasat edilmesine şu veya bu biçimde engel olunmasını,

Toprağın sürülüp ekilmesine engel olunmasını ve kış ürünleri için tarlalarda tohumlama işlerinin yapılmasını yasaklıyorum." (19)]

Kerenski, Kornilov olayının* ardından üstlenmiş olduğu başkomutan sıfatıyla, 8 Eylül'de bu emri yeniden yayımladı. Bununla birlikte, bunu savaş alanı dışında emrin uygulanmasıyla ilgili özel bir bahiste bulunmaksızın yapmış olması dikkate değerd. (20)

Mart ile Haziran ayları arasında geçen zaman içinde, köylülere karşı askeri güç kullanımına başvurulduğu 17 bastırma olayı yapıldı; bu sayı Temmuz-Ağustos için 39, Eylül-Ekim ayları için 105 idi. (21)

İçişleri Bakanı Nikitin, 10 Ekim'de, şehir ve kasabalardaki hükümet komiserlerine 'halkın sadıklığı unsurlarını şiddetle giderek artan ve ülkeyi yıkıma doğru sürükleyen anarşiye karşı mücadele için seferber etme ve polis kadrolarını seçilmiş güvenilir insanlarla takviye etme' çağrısında bulundu. (22)

Nikitin, Geçici Hükümet'in devrilmesinden yalnızca dört gün önce, 21 Ekim günü, hükümet komiserlerine tekrar çağrıda bulunarak gerekli hallerde süvari birliklerinden de yararlanılmak suretiyle anarşiye mücadele için her türlü çabanın gösterilmesini istedi. Ne var ki, Geçici Hükümet'in elinde başkenti korumak ve uçsuz bucaksız Rus kırsalında az çok düzen sağlamak için artık yeterince güvenilir asker yoktu.

Yıllar sonra, Çernov kırsal alandaki karışıklıkların bastırılması sırasında askerlerin kullanılmamasından pişmanlık duyacaktı:

["Bu tam bir çölgünlüktü. Ordunun moral yıkıma uğratılmasında yüzde 90'ı köylülerden oluşan askerlerin sayıları milyonlara varan kardeşlerinin başlattığı hareketi ezmek için bunların üzerine gönderilmesinden daha iyi bir yol olamazdı.

Samara vilayetinde askerlerin epleri isyanı teşvik ediyordu:

'Gelin gidip soyluların otlarını biçelim; kocalarımız neden üçüncü yılda da çile çeksinler?' Bunun üzerine toprak soylularını Hvalinski'ten askeri bir birlik getirdiler. Ancak, kendileri de köylü olup silah taşımaktan bıkmış usanmış olan askerler köylüleri zengin otladı biçerken gördüklerinde silahları bırakıp otları biçmeye giriştiler. Köylüler askerlerle konuşup karınlarını doyurdular ve onları daha iyi çalışmaya sevk ettiler.

Tambov vilayetinde, askeri bir birlik Prens Viazenski'nin çağrısı üzerine yardıma geldi. Askerler köylülerden yükselen bağırmalarla karşılandılar: 'Siz ne yapıyorsunuz? Prensi korumak için babalarınızı dövmeye mi geldiniz? İblisleri cehenneme yollasanıza!' Komutan kalabalığı dağıtmak için havaya eteği açılması emrini vermeyi tasarlıyordu. Kendisine fırlatılan bir taşla birlikte askerlere kalabalığı dağıtma emri verdi; ancak askerler yerlerinden kıpırdamadılar. Atını mahmuzlayan komutan öfkeli köylülerden kaçmak için nehrin diğer tarafına geçti. Dağılan birlik kalabalığın prensin etrafını çevirmesine göz yumdu.

Kalabalık tarafından tutuklanıp 'kaytarıcı' olarak cepheye yollanan prens, civardaki bir tren istasyonunda cepheye giden Siberyalı bir askeri birlik tarafından linç edilerek öldürüldü. Izyaslavski bölgesindeki Volynia vilayetine bağlı Slavuta'da, elli Kazaktan oluşan askeri bir birlik köylüleri pasifize etmek için Panguško malikanesine gönderildi. Ayrıca bir piyade birliği konaklamak üzere yakınlarda ordugah kurmuştu. Kazak askerler keşifte bulunmak üzere ormana girdiler. Bundan sonra piyade askerleri köylülerle birlikte ipe koyuldular. İlk olarak prensin sarayı ateşe verildi. Prens kaçmayı başarınca askerler onu yakalamak için derhal etrafa dağıldılar. Askerler yüksek bir köprüünün yakınlığında prensi yakaladılar ve onu süngüleriyle öldürdüler. Askerler ve köylüler vakit kabetmeden sarayın hazine odasına daldılar ve içlerinde milyonlarca ruble değerinde altın, gümüş, kağıt para bulunan üç demir sandıya el koydular. Kağıt paralar yoksullara dağıtıldıktan sonra hazine odası da ateşe verildi. Bundan sonra, köylüler hiç kimseden çekinmeden kendi başlarına buyruk bir şekilde toprağı aralarında paylaşmaya koyuldular. Devrim sırasında şehirlerde harekete geçirilen gri üniformalı köylü askerler, artık yıkılmış olan çarlık rejiminin tarım yasaları altında ve belirsizlik içinde yapması mümkün olmayan köylülerin üzerine salındılar. Doğrusu hükümet bundan daha iyi bir intihar yöntemi keşfedemezdi." (23)]

Sosyalist devrimciler bölünüyorlar

Sosyalist Devrimci Parti'nin kurucusu, lideri ve teorisyei olan Çernov, 6 Mayıs'tan Ağustos sonuna kadar Tarım Bakanı olarak görev yaptı. Geçici Hükümet'in altın çağına yapıldığı dönemde, hükümetin tarım politikasında birinci dereceden sorumluluk üstlendi. Yanında, bakan vekilleri olarak sosyalist devrimcilerden N. I. Rakitinikov ile P. A. Vikhaliev vardı. 24 Nisan yasasıyla kurulmuş olan toprak komiteleri hiyerarşik olarak bakanlığın altında şiralanıyorlardı; volost ya da kanton komiteleri söz konusu hiyerarşik yapının en altında yer alırken en tepede Petrograd'taki Merkezi Toprak Komitesi bulunuyordu. ["Toprak komiteleri, entellektüelciliğin açık kıymızı tonundan doğrudan eylem taraftarlığının koyu kıymızına varana kadar siyasetin renk kupağının tüm renklerini sergiliyorlardı; hiyerarşik yapının alt kademelerine yaklaşıldığında aydınların rolünün zayıflaması ve buna karşılık radikalizmin gücünü arttırması genel kuraldı. Sosyalist devrimciler hiyerarşinin tüm düzeylerinde hakim durumda bulunmakla birlikte, bunlar aynı türden sosyalist devrimciler değillerdi; halk tarafından seçilen volost komitelerindeki yoksul köylülerin sorunlara bakış açısı ile hiyerarşinin tepesine yakın bulunan ve üyelerinin pek çoğu atamayla belirlenmiş organlarda yer alan teorisyen devrimcilerle teknisyenlerin bakış açıları arasında ciddi farklılıklar vardı. Birinci grupta yer alanların temel kaygısı, 1905'te yaşanmış olanın aksine, bu kez tren kaçmadan toprağa sahip olabilmek idi; hiyerarşinin tepesine yakın komitelerdeki sosyalist devrimciler ise savaş sürerken sınıf farklılıklarını uzlaştırma kaygısı içindeydiler." (24)]

Haziran'la birlikte, köylülüğün durumunu iyileştirmeye yönelik hareketin liderliği yerel toprak komitelerinin eline geçti. Merkezden gelen yasalar olmayınca komiteler kendi başlarına hareket etmeye başladılar: "Kiraya verilmiş toprakların kira bedellerini düşürdüler, toprak ağalarının ellerinde bulundurdukları ormanlardaki sömürüyü arttırmalarını yasakladılar, işlenmemiş toprakları köylülere davretmek üzere kendi ellerine aldılar; genel olarak, köylülerin talep ettikleri, buna karşılık toprak sahiplerinin içerleyip kızdıkları işler yaptılar." (25)

Sonbahara girilirken, sosyalist devrimcilerin çok güçlü oldukları kara toprak olarak anılan yerleşim bölgelerinden biri olan Tambov vilayetinin kırsal kesiminde kitlesel karşılıklar patlak verdi. Partinin Petrograd'taki ileri gelenleri bu karşılıklara karşı tavır alırken yerel Sosyalist Devrimci Parti örgütleri bu şekilde davranmadılar:

["Böylece, bütün Tambov örgütü Sovyet hiyerarşisi ile birlikte parti merkezinin ve Tüm Rusya Yürütme Komitesi'nin izlediği çizgiye düştü ve yerel otoritelerin hiçbir zaman hayata geçirilmemiş ulusal ölçekte bir yasama faaliyetine girilmesini beklemeksizin tarım programını uygulamaya koymalarını önerdi. Bu, anayasal otoriteye meydan okuma anlamına gelen devrimci bir adımı ve diğer başkentteki koalisyonu vilayetlerdeki devrimci eylemle kombineli hale getirilmesi anlamında mevcut tıkanıklığa yeni bir çözüm önermiş oldu düşünülebilirse, ayrıca parti örgütünün ana kütleindeki parçalanmanın da işaretçisi oldu." (26)]

1917 yılı boyunca giderek büyüyen bir ayrılık, sosyalist devrimciler Partisi'nde sol -büyük toprak ağalarına karşı köylülerle birlikte her şeyi göze almaya hazır unsurlar- ile partinin sağ liderliği arasında bölünmeye yol açtı.

Sol sosyalist devrimciler Mart ve Nisan aylarında Rusya ve Ukrayna'nın Kazan, Ufa, Kharkov, Kherson gibi belli bazı vilayetlerinde köylü hareketinin kontrolünü kendi ellerine geçirmişlerdi ve bu bölgelerin dışında tek tek ve dağınık kimi yerleşim birimlerinde güçlü bir konumda bulunuyorlardı. (27) Başkent Petrograd'taki Sosyalist Devrimciler Partisi yerel örgütü devrimin başlangıcından itibaren içlerinden oluşan

bir kompozisyona sahipti ve izlediği sol politikalarla partinin merkez liderliğine karşy bir konumda yer alıyordu. Kronstadt'ta tüm parti örgütü partinin sol kanatına aitti.

Bir grup sol sosyalist devrimci birinci Tüm Rusya Sovyetleri Konferansında (29 Mart-3 Nisan) parti liderliğine karşy açıkça isyan etmiş ve bolşevik azınlığı desteklemişti. Parti içindeki ayrılık zamanla giderek daha da genişledi. Kornilov darbesi, kendi bağımsız tutumlarını dayatmak konusunda sol sosyalist devrimcilerin cesaretini arttırdı. Bunlar Ekim ayaklanması sırasında bolşeviklerin yanında yer aldılar ve devrimin doğurduğu hükümette bolşeviklerle işbirliği yaptılar.

Lenin köylü devrimine ayak uyduruyor

Lenin 1905 devrimi sırasında tarım sorununu derinliğine ele alıp tartışmıştı, dolayısıyla ikinci devrim patlak verdiğinde Lenin'in ve bolşeviklerin bu soruna ilişkin düşünceleri son derece netleşmiş halde bulunuyordu.

Her şeyden önce, tarım devriminin anahtar ödesi kırsal nüfusun demokratik kitle örgütlenmesi idi. Lenin, Eylül 1905'te kaleme alınmış Sosyalizm ve Köylülük adlı makalesinde bunları söylemişti:

["Devrimci-demokratik bir role sahip olup günümüz Rusyası için kaçınılmaz olan tarım reformunu yapmanın yalnızca bir tek yolu var: Köylülerin kendi devrimci inisiyatifi büyük toprak adalarına, bürokrasiye ve devlete karşın reform üzerinde etkide bulunmalıdır; yani reform devrimci vasıtalarından etkilenmek zorundadır. Bizim devrimci köylü komitelerinin kurulmasını öngören esas talebimizle işaret ettiğimiz yol da budur." (28)]

1917 Nisan ayı başlarında ise bu kez bunları yazıyordu:

["Devlet memurlarının, toprak sahiplerinin ve bunların çanak yalayıcılarının 'kontrol ve denetimi' dışında ağadından kurulan köylü örgütleri, devrimin ve özgürlüğün başarısının güvenilir yegane teminatıdır." (29)]

Lenin, Tarım Sorunu Üzerine Partinin Nisan Konferansına Rapor başlıklı yazısında bu noktayı tekrarladı:

["Bizim açımızdan önem taşıyan mesele devrimci inisiyatiftir ve toprak yasası bu inisiyatifin sonucu olarak doğmalıdır. Eğer yasanın kaleme alınmasını beklerseniz ve kendiniz devrimci bir inisiyatif geliştirmesiniz, ne yasaya ne toprağa sahip olabilirsiniz." (30)]

Köylüler uzlaşmacı fikirlere teveccüh göstermekten kaçınılmaydılar:

["Toprak meselesine gelince, kurucu meclis toplanıncaya kadar bekleyin. Kurucu meclise gelince, savaşın son bulmasına kadar bekleyin. Savaşın son bulmasına gelince, kesin ve mutlak zafer elde edilinceye kadar bekleyin. Evet, söylenenlerin mantığı ve anlamı budur. Hükümette çoğunluğu oluşturan kapitalistler ve toprak sahipleri köylülerle açıkça alay ediyorlar.(31)

Köylülere mülklere el koymamalarını ve bir sonuca bağlanması için kurucu meclisin toplanmasını bekleyen tarım reformunu bağlatmamalarını tavsiye eden pek çok sosyalist devrimcinin ve İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti'nin burjuva-liberal ya da salt demokratik nasihatlarıyla mücadele edip bunları etkisiz kılmak için, proleterya partisi tarım reformunu kendi kendilerine derhal bağlatmaları ve yerel yerleşim birimlerindeki köylü vekillerin kararlarına bağlı olarak taşınmaz mülkleri vakit yitirmeden müsadere etmeleri için köylülere ısrarlı çağrılarda bulunmalıdır." (32)]

Lenin tarım işçilerinin bağımsız örutünün kurulmasını öneriyor

bolşevizmin tarım politikasının gelişim süreci boyunca, Lenin'in düşüncesinde merkezi öneme sahip iki nokta vardı: (1) işçi sınıfı köylülüde önderlik etmeli; (2) işçiler köylülerden ayrı olarak örgütlenmeli.

Nitekim 1906'da Lenin bunları yazıyordu:

["Proleterya, devrimci köylüleri desteklerken kendi sınıf bağımsızlığını ve kendi özgül sınıfsal amaçlarını bir an için dahi aklından çıkarmamalıdır. Köylü hareketi bir başka sınıfın hareketidir. Bu proleter bir mücadele değil, küçük mülk sahiplerinin verdikleri bir mücadeledir. Bu, kapitalizmin temelini karşı yöneltilmiş bir mücadele değil, kapitalizmin temelini serfliğin tüm kalıntılarından arındırmak için verilen bir mücadeledir.(33)

Köylü hareketini sonuna kadar destekliyoruz; ancak bunun sosyalist devrimi yapabilir ve yapacak sınıfın değil, bir başka sınıfın hareketi olduğunu da hatırlamak zorundayız." (34)]

1917'de bu noktayı daha da derinleştirdi:

["Proleter unsurları (tarım işçileri, gündelik işçiler vs.) genel köylü Sovyetleri içinde örgütlemek, ya da (kimi zaman ve) ayrı Tarım İşçileri Vekilleri Sovyetleri kurmak bir gerekliliktir." (35)]

22 Mayıs'taki Birinci Köylü Vekilleri Kongresi'nde yaptığı bir konuşmada bolşevikler adına bunları söyledi:

["Her volost, uyezd ve guberniada kendilerine bu soruları sormak zorunda kalacak tarım işçileri ve yoksul köylülerden oluşan ayrı bir gruba sahip olunması gerektiğini düşünüyor ve öneriyoruz: 'Eğer toprak yarın tüm halkın malı haline gelirse -ki halk böyle istediği için bu kesinlikle olacak- biz ne olacağız? Biz, çiftlik

hayvanlarından ve aletlerden yoksun olanlar, tarım araç gereçlerini nereden bulacağız? Toprağı nasıl sürüp işleyeceğiz? Kendi çıkarlarımızı nasıl korumalıyız? Tüm halka ait olacak, gerçekten de tüm ulusun mülkü haline gelecek toprağın küçük mülk sahiplerinin eline düşmeyeceğinden nasıl emin olabiliriz? Eğer toprak yeterince hayvana ve araç gerece sahip olanların eline düşerse, biz bu işten bir şey kazanmayacak mıyız? Biz büyük devrimi bunun için mi gerçekleştirdik? İstediklerimiz bu mu?'. Kapitalizmin boyunduruğundan kurtulmanın ve halkın topraklarının emekçi insanlara gitmesini güvence altına almanın yalnızca bir tek yolu var: tarım işçilerinin kendi deneyimlerinin, gözlemlerinin ve yakalarında kıymetli rozetler taşıyıp kendilerini 'devrimci demokrat' olarak isimlendirse bile köy düzenbazlarının söyledikleri karşısında hissettikleri kuşkunun rehberliğinde örgütlenmeleri.

Yoksul köylülere gerçekler ancak yerel yerleşim birimlerindeki bağımsız örgüt aracılığıyla öğretilir ve bunlar ancak kendi deneyimlerinden öğrenirler. Bu deneyim kolay olmayacak; biz onlara gül bahçesi vaat edemeyiz ve etmiyoruz. Toprak sahipleri yerlerinden edilecekler, çünkü halk bunu istiyor, ancak kapitalizm varlığını sürdürecektir. Kapitalizmin üstesinden gelmek çok daha güç bir iş ve onu yıkmak farklı bir şey. Söz konusu olan tarım işçileri ve yoksul köylülerin ayrı, bağımsız örgütlenmesi. Partimizin öncelikle önerdiği şey de bu." (36)]

21-28 Haziran Tüm Rusya Sendikalar Konferansı için özel olarak kaleme alınmış olup Rusya'da Bir Tarım İşçileri Sendikasına Duyulan İhtiyaç başlığı altında bir araya getirilmiş birkaç makalede Lenin bunları söylüyordu:

["Rusya'da tüm sınıflar örgütleniyorlar. Bunlar arasında yalnızca bir tanesi, en çok sömürülmüş, en yoksul, en parçalanmış ve en çok ezilmiş olan -Rusya'nın ücretli tarım işçileri sınıfı- unutulmuş görünüyor. Rus proleteryaşının öncüsü olan sanayi işçileri sendikalarının kendi kardeşlerinin, kırsal alandaki bu işçilerin yardımına koymasına tartışma götürmez, son derece önemli bir görevdir."]
Sanayi işçileri 'kendilerini dar zanaat çıkarlarıyla sınırlandırmamaları ve daha güçsüz durumda bulunan kardeşlerini unutmamaları' diyen Lenin, sözlerini bazı gerekli pratik adımlara açıklık getirerek sürdürmüştü:

["Tüm örgütlü işçiler bir günlük ücretlerini ilçe ve kasabalardaki ücretli işçilerin birliğini güçlendirmek için dağıtmalıdır. Bırakalım bu fon en popüler el ilanlarının basılması, bir tarım işçileri gazetesinin yayımlanması -ki böyle bir gazete başlangıçta en azından haftalık olmalı- ve çeşitli yerlerde derhal tarım işçileri sendikaları kurulması için kırsal bölgelere en azından birkaç ajitatör ve örgütçü gönderilmesi faaliyetlerinin giderlerini karşılamak için kullanılmalı."]

En kararlı savaş, yapılması düşünülen özel toprak sahipliğinin ilgasının her bir rençbere, gündelik işçiye 'toprak verilmesi'ni sağlayabileceği ve tarımda ücretli emeğin temelini sarsacağı şeklindeki peşin hüküme dayalı anlayışa karşı yürütülmelidir. Bu bir peşin hükümdür ve, dahası, son derece zararlıdır. Toprak yenecek bir şey değildir. Çiftlik hayvanları, araç gereç, tohum, bir miktar depolanmış mahsul ya da para olmaksızın toprağı ekip biçemezsiniz. Herhangi bir kimsenin -kırsal kesimdeki ücretli işçilere çiftlik hayvanı, araç gereç alabilmeleri için 'yardım' edileceği yolundaki- 'vaat'lerine güvenmek, en berbat türden bir hata, dağılan bir saflık olur.

Bu, kırsal kesim işçileri sendikasının genel olarak tüm işçilerin daha iyi yaşam koşulları için mücadele vermekle yetinmeyip yaklaşan büyük toprak reformu süresince özellikle bir sınıf olarak kendi çıkarlarını savunma mücadelesi vermesinin niçin acil bir görev olduğunu da açıklar." (37)]

Büyük çiftliklerin örgütlenmesi

Lenin, tarım işçilerinin sendikalarda, hatta Sovyetler içinde örgütlenmesinin kırsal alanda sömürünün üstesinden gelmek için yeterli olmadığını altını çizdi. Nitekim Nisan 1917'de bunları yazıyordu:

["Köylülerin, tarım proleterlerinin ve yarı-proleterlerin bir tekenden bile şu gerçeği gizleyemeyiz ki, meta ekonomisi ve kapitalizm altında küçük ölçekli tarım insanlığı kitlesel yoksulluktan kurtaramaz; bunun anlamı şu ki, halkın çıkarları doğrultusunda yürütülecek geniş ölçekli tarıma geçmeyi düşünmek ve böyle bir geçişi gerçekleştirmek için gerekli pratik önlemleri almayı kitlelere öğretmek ve karşılaştığında kitlelerden öğrenerek derhal bu işin üstesinden gelmek bir zorunluluk olarak karşımızda duruyor." (38)]

Lenin, Köylü Vekilleri Kongresi'nde yaptığı yukarıda sözünü ettiğimiz konuşmasında bunları dile getirdi: ["Partimiz, her büyük ekonominin -örneğin Rusya'da sayıları 30.000 civarında olan her bir toprak işletmesinin- mümkün olduğunca çabuk bir şekilde toprağın tarım işçileri ve bilimsel bir eğitimden geçmiş tarım uzmanlarıyla birlikte ortaklaşa işleneceği model bir çiftlik halinde örgütlenmesini ve toprak sahiplerinin çiftlik hayvanları, araç gereçleri vs. bu amaç için kullanılmasını öneriyor. Toprağın Tarım İşçileri Sovyetleri'nin yönetimi altında ortaklaşa işlenmesi olmaksızın topraklar tamamen emekçi insanlara gitmeyecektir. Toprağın bu şekilde birleşik olarak işlenmesinin güç bir iş olduğuna şüpheli yok ve bunun

yukarıdan emredici kararnamelerle halka dayatılarak gerçekleştirilebileceğini dpnmek ylgnlk olur; çünkü yüzyıllardır alışkanlık halinde sürdürüle gelen çiftçilik yöntemleri bir anda ortadan kaybolamaz, çünkü bunun için ve yeni yaşam tarzına uyum gösterilebilmesi için paraya gereksinme duyulacaktır." (39)]

Lenin sosyalist devrimcilerin programını kopya ediyor

Lenin, kitlesel köylü hareketinden doğmuş olan ve ifadesini büyük lde Sosyalist Devrimciler Partisi'nin programında bulan programı benimsemekte tereddüt etmedi.

Tüm Rusya Köylü Vekilleri Kongresi'nin zvestiyasında 19 Ağustos 1917'de Yerel Vekiller Tarafından 1917'de Petrograd'ta Toplanmış Birinci Tüm Rusya Köylü Vekilleri Kongresi'ne Teklif Edilmış 242 Yönerge Temelinde Hazırlanmış Model Yönerge bağlığı altında bir makale yayınlandı. Bu yönergenin kritik noktaları şunlardı:

["Köylülerin toprakları da dahil olmak üzere ve bir bedel ödenmeksizin her türden toprak üzerinde özel mülkiyetin kaldırılması; üzerinde yüksek standartlarda bilimsel çiftçilik yapılan toprakların devlete ya da komünlere devredilmesi; müsadere edilmiş topraklar (kkk toprağa sahip kyllerinki hariç) zerindeki çiftlik hayvanları ve araç gereçlerin kamulaştırılması ve bunların devlete veya komünlere devredilmesi; ücretli emeğin yasaklanması; periyodik yeniden blpmle toprağın emekçi insanlar arasında eğit blpm, vb. Geçiş döneminde, kurucu meclis toplanıncaya kadar, köylülerin derhal toprak alım satımını yasaklayan kararnameler çıkarılması, komnden, çiftlikten vs. ayrılmayla ilgili hükümler içeren yasaların kaldırılması, ormanları ve balıkçılığı vs. koruyan yasal düzenlemelere gidilmesi, uzun vadeli toprak kiralamalarının kaldırılması ve kısa vadeli kiralamaların değiştirilmesi gibi talepleri." (40)]

Finlandiya'da gizlenen ve iktidara el koyma zamanının yaklaşmakta olduğuna inanan Lenin, model kararnamenin devrimin başarışı açısından merkezi bir öneme sahip olduğunu dpnd.

["Sosyalist devrimciler, bu reformların ya da benzeri reformların kapitalizm yıkılmadan, devlet iktidarı proleteryanın eline devredilmeden, yoksul köylü proleter bir devlet iktidarının kapitalistlere karşı uyguladığı en kararlı, devrimci önlemleri desteklemeden gerçekleştirilmesinin mümkün olabileceğini varsayarak ve bu fikri yayarak kesinlikle kendi kendilerini ve köylüleri aldatıyorlar." (41)]

Lenin, 242 talebin ancak proleteryanın liderliği altında kapitalizme karşı amansız bir savaş açılmasıyla gerçekleştirilebileceğini ileri sürdü. Böylece, sosyalist devrimcilerin ilan edilmiş tarım programını hemen bütünüyle sahiplendi, ancak ona yaşamsal önemde bir önkoşul ekleyerek söz konusu programın ancak kapitalizme karşı bir proleterya devriminin bir parçası olarak gerçekleştirilebileceğini savundu.

Söz konusu taleplerin yazgısı, bolşevik hükümetin toprakla ilgili olarak 26 Ekim'de yayımladığı kararname kapsamına alınmak oldu. Kararname Tüm Rusya Sovyetleri Kongresi'ne önerildiği zaman, bunun sosyalist devrimcilerin bir çalışması olduğuna dikkati çeken protestolar işitildi. Lenin'in verdiği karşılık şu oldu:

["Kararnamenin kendisinin ve yönergenin sosyalist devrimciler tarafından hazırlanmış olduğunu söyleyen bağrışmalar işitiyorum. Bunda garip olan ne? Bunların kimin tarafından hazırlanmış olduğunun bir önemi var mı? Demokratik bir hükümet olarak, aynı fikirde olmasak dahi halk kitlelerinin kararını görmezlikten gelemeyiz. Köylüler, kararnameyi yrrlde geçirerek ve onu bölgesel olarak uygulayarak gerçeklerin nerede yattığını bizzat kendi deneyimleriyle görecekler. Köylüler sosyalist devrimcileri izlemeye devam etseler ve kurucusu mecliste çoğunluğu bu partiye verseler bile biz hala şunu söyleyeceğiz: Bunda garip olan ne? Deneyim en iyi dretmendir ve kimin haklı olduğunu deneyim gösterecektir. Bırakalım köylüler bu sorunu bir ucundan zsnler, diğer ucundan da biz zreriz. Deneyim, genel devrimci ve yaratı çalışmada yeni devlet biçimlerinin ayrıntılarını şekillendirmede bizleri birlikte hareket etmeye zorluyor. Deneyim bizim rehberimiz olmalı; kitlelerin yaratı yeteneklerine tam bir özgürlük tanınmalıyız." (42)]

ernov'un yakınıması bir hayli dokunaklıydı: "Lenin bizim kararlarımızı kopya ediyor ve bunları alış 'Kararnameler' şeklinde yayımlıyor." (43) Lenin'in gerekleşdirmesi ise son derece basit bir mantığa dayanıyordu: Devrimin ihtiyaçları en yüce yasa idi. Lenin şunları yazıyor:

["Biz bolşevikler bu yasanın karşısında yđık. Her şeye karşın bunun altına imza koyduk, çünkü köylü çoğunluğun iradesine karşı çıkmak istemedik. Çoğunluğun iradesi bizim için her zaman bağlayıydı ve çoğunluğun iradesine karşı çıkmak devrime ihanet etmektir.

Toprağın eğit blpmnn yararsız oladığı fikrini, onlara yabancı olan bu fikri köylülere zorla dayatmak istemedik. Eğer köylüler kendi deneyimleriyle ve yaşadıkları şıkıntılarla toprağın eğit blpmn anlamsızlığının farkına varırlarsa bu daha iyi olur diye dpndk. Onlara toprağın eğit blpmn izleyecek yıkımdan ve kulakların boyunduruğundan nasıl kurtulacaklarını sormamız ancak bundan sonra mümkün olabilirdi." (44)]

["Komintern'in 1920'deki ikinci kongresinde bir Alman delege Sovyet Hkmeti'ni 'modası çoktan geçmiş kk burjuva dpnce yapışını doğrudan doğruya tekrarlamakla' ve 'kylldn yararına olacak şekilde

proleteryanın çıkarlarından fedakarlıkta bulunmakla' suçladığı zaman, Lenin sert bir şekilde bu karşılığı verdi: "Aksi taktirde küçük köylü önceki hükümetle Sovyet diktatörlüğü arasındaki farkı görmeyecektir, ve dolayısıyla, eğer proleter devlet iktidarı bu şekilde davranmazsa kendi varlığını sürdüremeyecektir." (45) Köylülerin, birkaç sosyalist devrimcinin de katıldığı bir hükümetin idaresi altında, yıllarca sosyalist devrimcilerle mücadele etmiş olan bolşeviklerin destekleyip öncülüğünü yaptıkları sosyalist devrimci programın uygulanabilmesi için devrimci yolu izlemek zorunda kalmaları tarihin beraberinde getirdiği bir paradoks idi.

Bolşevikler, örgütsel açıdan kırsal alanda son derece zayıf durumlardaydı. Yalnızca köylerde yaşayan birkaç tane parti üyesi vardı. Bununla birlikte, Lenin ve bolşeviklerin köylülerin sesine kulak vermeye istekli olmaları, onların örgütsel gücüne muazzam bir katkıda bulundu.

Lenin, Rus köylüsünden nasıl bilgi edinileceğini bilen bir insandı ve Rus köylüleri bunu takdirle karşıladılar. Lenin'in 20 Mayıs'taki köylü kongresinde konuşma yapmak için kürsüye çıktığında, durumun sanki Lenin kendi kendine timsahların cirit attığı bir havuza girmiş gibi görüldüğünü söyleyen Sukhanov, sözlerini şöyle sürdürüyordu: "Bununla birlikte, küçük Rus köylüleri Lenin'i dikkatle ve muhtemelen fikirlerine katılmadan dinlediler. Ancak onunla aynı fikirde olmadıklarını göz önüne serecek davranışlar göstermeye cesaret edemediler." (46)

Benzeri durum bolşeviklere karşı son derece düşmanca bir tutum içinde olan askerlerin meclisinde de yinelenirdi. Sukhanov bunları anlatıyor:

["Yedinci sırada bir yerde, asker dinleyicilerin tam göbeğine düşen bir koltukta oturuyordum. Dikkatle Lenin'i dinleyen askerler, konuşmacı yüksek sesle ve azarlıcasına koalisyonun tarım politikasını eleştirip herhangi bir kurucu meclis olmadan meseleyi kendi otoritelerine dayanarak çözmelerini önerdiği zaman iyice kulak kesildiler. Kısa bir süre sonra Lenin'in konuşması süresi dolduğu için yarıda kesildi. Lenin'in sözlerini devam ettirmesine izin verilip verilmeyeceğine ilişkin bazı tartışmalar iptildi. Meclis başkanlığının Lenin'in konuşmasını sürdürmesine karşı olduğu açıkta, ancak dinleyicilerin buna hiçbir itirazı yoktu. Mendiliyle alnını silen Lenin, canı sıkılmıyış bir halde kürsüde öylece bekliyordu; uzaktan benim orada olduğumu gördü ve muzaffer insanlara özgü bir baş hareketiyle beni selamladı. Kuladına çevremdeki dinleyicilerinin yorumları çalınıyordu. Bir askerın diğderine 'Hey, hiç de fena konuşmuyor!' dediğini itittim.

Oy çokluğuyula alınan karardan sonra Lenin'den konuşmasına devam etmesi istendi: Çember bir kez delinmiş, Lenin ve ilkeleri Pretoryanların (Roma imparatorunun muhafızları -ç.n.) en içteki çekirdeğine bile nüfuz etmeye başlamıştı." (47)]

Lenin, Köylü Sovyetleri Kongresi'nde yalnızca 20 oy aldı; buna karşılık Çernov'a 810, Kerenski'ye ise 804 oy çıkmıştı. Ancak, bu ikisi giderek köylülerin devrimci hareketinin açık düşmanları haline gelirken Lenin devrimci köylü hareketiyle tamamen uyum içinde kaldı.

Lenin ezilenin yanında saf tutuyor

Liberal-menşeviklerin 'esmer' Rus köylüsüne karşı takındıkları aristokratik tavır Lenin'e bütünüyle yabancıydı. Gerçekten, Lenin'in tutumunu örneğin sol menşevik Sukhanov'un tutumuyla karşılaştırmak gerekir. Sukhanov'un yazıları köylülüğün kabalığına yönelik aphaşlamalarla doludur:

["Devrime bağlılıklarını garez ve ümitsizlikten kaynaklanan, sahip oldukları 'sosyalizm' büyük bir istekten, huzura duyulan dizginlenmesi olanaksız bir arzudan ibaret olan akıl almaz derecede kaba ve zırcahil insanlar savunma hendeklerinden, siperlerden ve köpe bucaktan yavaş yavaş sokulmuşlardı. Bu, deneylerde bulunmak için hiç de kötü bir malzeme olmamakla birlikte yapılan deneyler riskli olabilirdi." (48)]

Üniforma giymiş köylülerin ne kadar 'korkunç' gördükleri ise bu şekilde anlatılıyor:

["Devrimin beşidinin hemen başında, onun idaresini eline geçirmiş köylüler dikiliyorlardı; korkunç bir sürü halinde ve üstelik, bu yetmezmiş gibi, ellerindeki silahları sallayıp böyle haykırarak: "Ben yalnızca ülkenin değil, sadece Rus devletinin değil, fakat aynı zamanda devrimin de efendisiyim; ben olmasaydım bu devrim başarılamazdı." Ordunun devrime doğrudan katılmıyış, köylünün devrim sürecine müdahalesinin aldığı biçimden başka bir şey değildi. Benim açımdan, yani marksist ve enternasyonalist bir insan açısından, bu durum muazzam ölçüde zararlıydı." (49)]

Sukhanov'un gözünde, Lenin'in köylülere verdiği destek anarşizme teslim olmağıtı.

["Lenin, 'köylülere derhal toprak verilmesi'ni ve toprağa el koyulmasını vaaz ederek aslında anarşist taktiklerin ve sosyalist devrimcilerin programının altına imza atmış oluyordu. Bunlardan hem birincisi hem de ikincisi, marksizmin fanatik taraftarı olmanın çok uzağında bulunan köylü için memnuniyet verici ve anlaşılır idi. Ancak, marksist Lenin en azından on beş yıl boyunca yine bunların her ikisine durmaksızın

küfürler yağdırmıştı. Đimdi ise bu bir yana itiliyordu. Lenin, köylüleri memnun etmek ve onlar tarafından anlaşılmak için hem bir anarşist, hem de bir sosyalist devrimci oldu." (50)]

Sukhanov'un söylediklerinin aksine, Lenin Rus köylüsünden nasıl ders alıncadığını henüz 1905 yılında kavramıştı ve köylünün monarşist dış görünüşünün ardında saklı duran devrimci demokratın kalp atışlarını duymuştu. (51)

Lenin, devrimin gürlütüsüyle ilk defa derin uykusundan uyanan, yüzyıllardır süren baskının sonucu içine itilmiş olduğu koyu karanlıktan sıyrılan köylünün bir insan olarak kendi varlığını dayatmak üzere bağını kaldırdığını hissetmişti. Bir köylü tarafından Moskova bolşeviklerinin günlük gazetesi Sotsial-Demokrat'a yazılan mektubu örnek göstermiş ve söz konusu mektuptan alıntılar yapmıştı: "Burjuvaziyi kıyırdamayacak derecede köpeye sıkıştırılmayışız. Burjuvazinin üzerinde gerektiği kadar baskı oluşturamadığımız taktirde her şey tersine dönüp kötüye gitmeye başlayacaktır." (52)

Ufku kara bulutlar kaplıyor

Ne var ki, yavaş yavaş ufukta kara bulutlar toplanıyordu. Bolşeviklerin tarım işçilerini sendikalarda örgütlemeye yönelik çabaları tamamen başarısızlığda uğradı. Tarım işçileri Sovyetleri, Baltık vilayetleri başta olmak üzere sadece birkaç bölgede önemli bir konuma gelebildiler. Yerde de değinceğimiz gibi, çiftlikler -geniş ölçekli üretim birimleri olarak faaliyet görenler de dahil olmak üzere- büyük ölçüde iflas ettiler ve Lenin'in isteğinin aksine model çiftlikler olarak korunamadılar. Bolşevikler, 1918 yılının yaz ve sonbahar aylarında, ayrıntılarıyla düpünüp taşınmadan aldışları bir kararla kıy yoksulların Yoksul Köylü Komiteleri içinde ayrı bir organ olarak örgütlemeyi denediler. Bolşevikler, ancak birkaç ay ayakta kalabilen bu komiteleri sonuçta dağıtmak zorunda kaldılar.

Rosa Luksemburg, Ekim devriminden kısa bir süre sonra, kehanette bulunurcasına sosyalist bir toprak politikasının tarımsal üretimin kamulaştırılmasını teşvik etmek zorunda olduğunu ileri sürmüştü:

["Tarımsal üretimin teknik açıdan en gelişmiş ve en yoğunlaşmış araç ve yöntemleri olarak geniş arazilerin kamulaştırılması, topraktaki sosyalist üretim tarzı için bir kalkış noktası olarak hizmet görebilir. Hiç kuşkusuz, küçük köylüyü arsasından koparmak bir zorunluluk değil; herhangi bir kaygıya kapılmadan, küçük köylülerin kamusal üretimin onu üstün kılan avantajlarını görmelerini, ilkin kooperatifler içinde birleşmenin, daha sonra bir bütün olarak genel kamu ekonomisine dahil olmanın avantajlarını görüp kendi rızalarıyla bunu kabul etmelerini bekleyebiliriz. Mamafih, toprakta girilecek her sosyalist ekonomik reform işe büyük ve orta büyüklükte toprak mülkiyeti ile başlamalıdır. Burada mülkiyet hakkı her şeyden önce ulusa, ya da -sosyalist bir hükümetin işbaşında bulunması halinde aynı anlama gelmek üzere- devlete devredilmelidir; çünkü bu, tarımsal üretimin karlılık iliskilere dayalı geniş ölçekli kamusal üretimin ihtiyaçlarıyla uygunluk içinde örgütlenmesini tek bağına olanaklı kılar."]

Bolşevikler ise bunun tersini yaptılar ve toprağı bireycilik güdüsü gelişkin olan köylüye verdiler:

["Daha önce, toprakta sosyalist bir reforma karşı çıkacak olan yalnızca küçük bir soylu zümresi, kapitalist toprak sahipleri ve zengin köy burjuvalarından oluşan küçük bir azınlık idi. Bunların mülklerinin halkın devrimci kitle hareketiyle kamulaştırılması çocuk oyuncadığ kadar kolaydır. Ancak şimdi, 'toprağa el koyulması' sonrası, buna muhalif bir hareket olarak tarımsal üretimin kamulaştırılmasına yönelik herhangi bir girişim karşısında yeni gelişmiş ve çok güçlü olan muhtemmel büyüklükteki toprak sahibi köylü kitlesini bulacaktır ve bunlar her bir sosyalist saldırıya karşı henüz kazanmış oldukları mülklerini dişleri ve tırnaklarıyla savunacaklardır." (53)]

Küçük bir işçi sınıfının geri, çeliklerin uzlaşmaz olduğu küçük kapitalist köylüler denizinde yalıtık bir ada olarak kalmasının Stalin'in iktidara yükselişinde yapımsal bir öneme sahip olduğu açıkça görülecekti. Rosa Luksemburg'un bolşeviklerin toprak politikasına ilişkin öngörüsü, onun Rus devriminin içinde bulunduğu durumu doğru şekilde kavramış olduğunu gösteriyor ve bolşeviklerin izledikleri politikalarda içkin olan tehlikelere işaret ediyor. Ancak, mevcut koşulların bolşeviklere uygulamaya koyduklarının dışında bir devrimci toprak politikası izlemelerine şans tanınamış olduğunu da belirtmek gerekir: köylülerin büyük toprak adalarının kamulaştırılmış topraklarının bölüptürülmesi doğrultusundaki demokratik, kendiliğinden talebine razı gelmek.

Tarım işçilerinin mülk sahibi köylülerden bağımsız bir şekilde hareket etmemiş olmaları, Rusya'daki kapitalizmin geri kalmışlığının bir kanıtı idi. Aynı zamanda, tarım devriminin tüm köylü katmanlarının harekete geçirecek kadar güçlü bir şekilde yanmış olması, kapitalist gelişmenin o zamana kadar erişmiş bulunduğu düzeye işaret ediyor ve söz konusu düzeyin toprak mülkiyetinin mevcut biçimleriyle çatışma içine girmiş olduğunu gösteriyordu.

Lenin, mülk sahibi Rus köylü kitlesi ile çapý henüz küçük olan proleterya arasındaki muhtemel çatýrmanýn gelecekte büyük güçlükler yol açabileceđini biliyordu. Bununla birlikte, Lenin, proleter devriminin uluslararası ölçekteki yayılması sayesinde bu sorunun üstesinden gelinebileceđini düþündü.

* 27-30 Ađustos; aþaðýda 16. Bölüm'e bakýn.